

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter votum conditionale obliget. punct. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

13. Tertia difficultas est: an quando multi sunt hæredes, quilibet teneatur in solidum, vota defuncti solvere? Respondet: neminem teneri in solidum: quia solum, teneatur quatenus est hæres; & cum solum in parte sit hæres, pro ea parte vota solvere debet. Colligitur ex leg. in executione 85. vers. secunda ff. de verborum obligationibus, Sanchez l. 4. c. 15. nu. 42. Et testatur esse omnium. Duplicem limitationem hæc doctrina pati potest, Prima; si res Deo promissa sit apud unum ex hæredibus; quia tunc ipse teneatur in solidum. An habeat actionem aduersus alios hæredes, ut sibi partem eorum hereditari correspondentem soluant, habetur in leg. 2. ff. de verborum obligat. & tradit Sanchez num. 44. Secunda; si alij hæredes nolint soluere videtur teneri quilibet in solidum. Quia debitis & legatis soluendis quilibet pars hereditatis addicta est; & quilibet hæres obligatus. Ergo nolente uno hærede soluere, alius obligatur eius malitiam supplere: quia æquum non est ob illius malitiam debita maneat insoluta. Si autem non ex malitia, sed ex impotentia alij hæredes soluendo non sunt, crederem coheredem obligatum non esse nisi pro quantitate hereditatis vota persolvere; quia esto illa pars hereditatis addicta sit votorum solutioni non tamen integrè sed cum alia comparte.

14. Quarta difficultas. An donatarius teneatur vota donantis exequi? Respondet non teneri tamen si donans impotens fiat ad vota implenda. Sic expressè Sanchez lib. 4. de voto cap. 15. num. 34. Bonacina disp. 4. quaest. 2. punct. 5. S. 2. n. 2. 1. Suar. libr. 4. de voto cap. 16. num. 10. Cõsequenter. Ratio est: quia donatario hæc obligatio non competit nec ratione rei acceptæ; cum hæc, esto Deo determinate promissa sit, propria donatarii facta est ob dominium à donante in ipsum transfusum. Neque etiam ex illicita rei donatæ acceptione, nam hæc ad summum est contra religionem ob cooperationem ad peccatum donantis, non contra iustitiam; ac proinde illa nati non potest obligatio satisfaciendi. Neque item provenire hæc obligatio potest ex tacito contractu cum donante inito, sicut de hærede dictum est: Quia solum de hærede id iura disponunt; cõ quod personam defuncti repræsentent non autem de donatario. Ergo donatarius ab obligatione satisfaciendi vota donantis exemptus est.

15. Quinta difficultas: an idem dicendum sit de legatario? Videbitur alicui idem esse dicendum; quia nec ex re accepta, nec ex iniusta acceptione, neque ex contractu hæc obligatio specialiter in legatario quam in donatario oriri potest. Nihilominus longè diuersa est ratio legatarij & donatarij. Donatarius namque dominium rei donatæ & Deo promissa acquirere ob traditionem illius sibi factam, quæ esto illicita sit re potest voto contraria; est tamen valida & firma. At legatarius dominium legati acquirere debet ex valore promissionis in testamento factæ, quæ si nulla est, petit legatum. Est autem nulla, si sit de materia voto contraria: quia tunc est promissio de re illicita; ac proinde nullius valoris. Hoc posito si legatarius accipiat rem in specie Deo promissam, existimo obligatum esse rem Deo tradere quia nullum habet titulum eam retinendi; cum nulla fuerit promissio seu legatum. Si autem res legata determinatè Deo promissa non fuerit, maior est difficultas; an legatum subsistat casu, quo hereditatis vires non sufficiunt votis satisfaciendis. Et verius credo, legatum non subsistere. Quia sic legans peccat, cum velit rem, ex qua voto est satisfaciendum, legatario donare. Ergo talis legatario, quæ est vera rei legatæ promissio non subsistit. Præterea testator vel creditur votis satisfieri posse ab hærede non obstante legato vel non? Si credit, & de facto satisfieri non potest, legatum est contra voluntatem testatoris; ac proinde nullum; si non credit; promissio est de re illicita, & consequenter nulla. An verò legatario concedenda sit æstimatio rei legatæ, si vires hereditatis ad id sufficiunt ut res per votum promissa Deo reddatur? Probabilius censet concedi debere, ne videatur legans actum vanum & illicitum facere. Sanchez lib. 4. de voto cap. 15. num. 44.

PUNCTVM XVII.

Qualiter votum conditionale obliget?

SVMMARIVM.

1. Statuitur doctrina certa de voto sub conditione necessaria, vel turpi, vel de præterito vel de præsentis.
  2. Votum sub conditione de futuro contingenti honesta emissum, suspenditur eius obligatio ad aduentum conditionis.
  3. Quando censetur impleri hæc conditio, si pater consenserit.
  4. Conditionem sufficere, impleri æquivalente placet Sanchez.
  5. Probabilius videtur in specifica forma impleri debere.
  6. An vouens impedire possit conditionis eventum.
- Ferd. à Castro. Sum. Mor. Pars III.

7. Qualiter peccat impediens conditionem sub qua votum obligare debet.
8. An sit contra votum religionis sub beneplacito patris, procurare ne pater consensiat?
9. Quid de vescente civis noxius ne obligetur voto factio assumendi religionem, si sanitatem recuperaverit?
10. Quid de voto assumendi religionem si te Deus à peccato praeseruarii?
11. Culpabiliter impediens conditionem: an teneatur voto sicut si de facto conditio apposita esset? Alij affirmant, alij negant.
12. Quid sentiendum.
13. Dicitur religioni dum Prælati retinere voluerit si iniquis mediis repulsam obtrimes securus non manet.

1. **M**ultiplex est conditio quæ votis apponi potest, contingens, necessaria, impossibilis, de præterito, vel de futuro, honesta, vel turpis, dependens à propria, vel ab aliena voluntate. Conditio de præterito, vel de præterito in votis apposita non reddit votum conditionale; quia non suspendit eius obligationem; ac proinde de iis conditionibus non est sermo in præsentis. Ad idem est votum sub conditione futura necessario; quia hæc conditio habetur pro impleta, cum impediri nullatenus possit. Azor. 1. p. l. 11. c. 15. qu. 9. post medium vers. item si turpis. Sanch. l. 4. de c. 23. num. 5. E contra conditio impossibilis nullum reddit votum: quia ea posita nunquam votum obligare potest; eo quod voti conditionalis obligatio à conditione pendeat. Neque obstat conditiones impossibiles à contractu matrimonij excludi, cap. fin. de conditionibus apposis. Itemque à dispositione vltimarum voluntatum, 3. impossibilis insit. de hered. instituendis. Ut inde inferas à votis excludendas esse. Quia solum in matrimonio, & vltimis voluntatibus hoc inuenitur dispositum, cuius dispositionem cognoscere debet contrahens, ut conditio impossibilis censetur pro non adiecta. Cum autem in votis nulla talis dispositio inueniatur; non poterit in votis pro non adiecta conferri. Sic alijs relatis docet Sanch. l. 4. c. 23. num. 8. Bonacina. disp. 4. q. 2. de voto punct. 2. conclus. 2. Deinde votum sub conditione turpi regulariter nullum est; ut votum de elemosyna faciendâ, si vindictam sumeres, si fecerim ad turpem actum obtineres; Quia esto elemosyna bona sit; ac promissa vi medium ad conditionem turpem obtinendam mala est. Lessius lib. 2. c. 40. dub. 5. num. 36. Sanch. lib. 4. c. 16. num. 17. Bonacina conclus. 3. D. xi regulariter; quia regulariter hæc conditio turpis induit promissionis finem. Nam si solum ut pura conditio apponeretur, voti obligationem non impediret. Sanchez & Bonacina supra.

2. Si verò sub conditione futura contingente, & honesta votum emittatur, ante impletam conditionem voti obligatio suspensa est. Quia vouens noluit, se obligare nisi conditione existente. Illa verò posita obligat votum ac si tunc absolute esset emissum. Quia posita conditione definit esse conditionatum & transit in absolutum; ac proinde sola ea mora, quæ culpam grauem constitueret in executione voti absolute emissi, eadem constituit in hoc voto post conditionem impletam. Sic expressè Sanch. lib. 4. de voto cap. 22. num. 28. Sed est aduertendum, conditionem, sub qua votum factum est, sæpe non esse vnâ, sed multiplicem; ut si voueas elemosynam, si beneficium obtineris, & frater tuus saluus ex infirmitate euaferit. Quando ergo multiplex conditio voto apponitur, inspicendum est; an copulatiue fuerit apposita, an disiunctiue? Si copulatiue; omnis conditio impleri debet antequam votum obliget; secus si disiunctiue. Quia ad veritatem copulatiue vtriusque partis complementum expostulatur; ad veritatem verò disiunctiue vnius partis complementum sufficit. Conditionem autem appositam esse copulatiue vel disiunctiue, ex verbis colligendum est. Si sub conditione & vel sub dictione, vel votum conceptum sit. Quod si verborum recorderis, credere potes copulatiue appositam fuisse. Ut rectè dixit Sanch. lib. 4. c. 23. num. 20.

3. Dubium tamen est quando censetur conditio impleri ut votum incipiat obligare? Et specialiter dubitant Doctores de voto religionis à filio facto sub hac conditione si pater consenserit? Affirmant plures, si sincerè votum patri declaratum sit, neque contradicatur, conferri appositam esse conditionem. Quia conditio illa, si pater consenserit, non positum consentum, sed negatiuum dissensum continet. Præstat enim hunc sensum; nisi pater meus ægrè ferat, & contradicat, religionem ingrediar: animus namque filij vouentis est mollitiam patris vitare. Sic alijs relatis docent Sanch. l. 4. c. 23. num. 14. Layman l. 4. tract. 4. c. 6. conclus. 4. Ex qua doctrina inferunt supradicti aliqua, quæ non satis coherent. Primo impletam esse conditionem si pater consensit declarato filij voto; esto postea dissentiat; sicut non impletur conditio si dissentiat, esto postea consentiat. Secundo inferit Sanchez non esse impletam conditionem, nec posse impleri si tempore

voti mortuus fuerit pater, vel antequam præstare possit assensum vel dissentium.

Ego verò etedo verissimum esse intentionem communem filiorum in hac conditione apponenda, esse vitare mortem patrum; & proinde non tam positivum eorum consensum, quam carentiam dissentus expululare, æquivalerèque hanc conditionem si pater consenserit huic si pater non contradixerit. Quo posito verius censo impletam non esse hanc conditionem, si primò consentiat, & postea dissentiat, modo dissentus sit, antequam filius religionem ingrediatur. Quia ex vi illius conditionis non vult filius se obligare ad religionem ingressa stante patris dissentiu. Et quidem de hac conditione expressa si pater non contradixerit, id expressè affirmat Sanch. d. c. 23. num. 34. At hæc conditio si pater consenserit non positivum consensum sed carentiam dissentus toto tempore ante ingressum religionis significat. Ergo idem est dicendum de hac conditione, si pater consenserit, ac dicitur de hac conditione, si pater non contradixerit; nempe non impleri hanc conditionem quoadcunque ante ingressum patris dissentiat. Si verò Pater tempore voti mortuus fuerit, vel antequam dissentium præstiterit, conditio censetur impleta; quia patris dissentus esse non potest sub cuius carentia religio promittitur.

4. Deinde dubitari potest: an conditio debeat in specifica forma impleri an sufficiat æquivalenter? Affirmat Sanch. alius relati l. 4. de voto c. 23. num. 27. Sufficere æquivalenter; dummodo per illam æquivalentiam sequatur idem effectus intentus. Nam eo casu non spectatur conditio in se, sed quantum via est, & dispositio ad facilius effectum obtinendum. Si ergo hæc dispositio, & facilitas alia via obtineretur, conditio æquivalenter impleta est, & intentio votantis satisfacta. Quod non levis confirmatur ex leg. servus Cod. de legatis 3. Vbi fideicommissum legatum seruo sub conditione, si ex testamento libertatem obtinuerit, & filiofamilias, si morte patris effectus fuerit sui iuris, esse validum, quacunque ex parte servus libertatem obtinuerit, & filiofamilias sui iuris effectus fuerit. Quia hic effectus qui obtineri prætendebatur. Quod verò hæc vel illa via proveniat per accidens est. Hinc infert Sanchez obligari voto religionis illum, qui se ingressurum in religionem promittit; quando foror eius matrimonio collocata fuerit; sit de facto ipsa obiit, vel in religione professionem fecit, vel cum fratribus divitiis fuerit absque necessitate sui prædij; quando solum ea causa suum in religionem ingressum differt, ne fororem delitutum & desertam relinquat. Idem infert teneri voto religionis, si vouit ingredi, quando pater obiit: Quia existimabat præ paupertate, parentis toto vitæ tempore fore ei necessarium. At postea pater venit ad pinguiorem fortunam; ac proinde cessat finis, ob quem differt religionis ingressum. At idem est (inquit Sanchez) si quis elemosinam voueret, si ex certa negotiatione lucrum haberet, non sine obtinendi à Deo illud lucrum, sed gratia commoditatis elemosinam faciendi; esse inquam obligatum voto de facto lucrum aliunde compararet. Ratio omnium est: quia sic vouens intendit religionem ingredi, nisi pater eius, vel foror impedimento fuerit, elemosinam præbere, si divitiis superfluerit. Quæ intentio sine dubio in supradictis casibus impleta est, esto materialis conditio impleta non fuerit.

5. Ceterum verius cenferem conditionem in specifica forma impleri debere, & non sufficere æquipollenter. Nam satis commune, & ritum est conditionem in specifica forma impleri debere iuxta legem qui heredi §. 1. Et leg. Manius ff. de conditionibus & demonstrationibus. Quia conditio induit formam. Et licet ab hac regula excipiantur conditiones, quæ tanquam dispositiones, & media ad effectum intentum assumantur, ut non sit necessarium in specifica forma impleri, si æquæ alia via effectus obtinetur. Ut latè probat Menochius de præsumptionibus lib. 4. de præsumptione 185. an. 6. Sarmiento libr. 2. selectarum capit. 1. an. 12. Id non ex natura rei, sed ex iuris dispositione habetur. Cum autem in votis, & illorum obligationibus nulla talis dispositio inveniatur, asserendum est conditiones oppositas illorum obligationibus in specifica forma impleri debere. Cum enim tota votorum obligatio non ex lege, ut in humanis contractibus; sed ex intentione votantis pendat; & hæc abstracta sit illi conditioni; non videtur sufficere, quod altera loco illius opponatur; esto finis intentus æquè imò perfectius obtineatur. Explico doctrinam in supradictis exemplis. Vouens religionem quando foror collocata fuerit in matrimonium, vel quando pater mortuus fuerit animo non relinquendi fororem, vel patrem delictum; vel vouens elemosinam si ex hac negotiatione lucrum reportet; quia alias non existimabat commoditatem habiturum, non vouet religionem nec elemosinam, quando finis obtinetur utcumque, sed quando tale medium apponitur ad illum obtinendum; non enim dicit; ingrediatur religionem, quando foror, vel pater meo præsidio non indiguerit; hic namque est finis intentus in illa conditione, sed non

est ipsa conditio. Sed dicit; ingrediatur religionem, quando foror matrimonio competenti collocata fuerit, & pater obiit; ac proinde conditio non est de fine, sed de aliquo determinato medio ad finem. Ergo tali medio non posito esto aliunde finis obtineatur, non impletur, conditio sub qua votum obligatur. Ergo positis.

6. Triplex difficultas examinandi venit. Prima an votans sub conditione futura contingente teneatur expectare conditionis eventum, ut sic voto obligetur, vel possit se inhabilem reddere ad voti executionem eueniente conditione? Quia in re dicendum est. Si conditio, sub qua votum factum est, à tua voluntate libera pendet, non tenetis expectare conditionis eventum, sed potes statim incompatibilem assumere; sed si dependeat conditio ab alterius voluntate. Sic expressè Sanchez lib. 4. de voto cap. 21. num. 11. Et c. 23. num. 28. Bonacina disp. 4. q. 2. punct. 2. num. 5. vers. secunda est. Ratio prioris partis est. Quia conditio à tua voluntate pendens tunc voluntati remittitur. Ergo liberum tibi est eam nunquam apponere, & consequenter eius eventum non expectare. Hinc sit, si promissisti religionem si luseris hoc anno, te posse ante impletam conditionem matrimonium contrahere. Quia non tenetis expectare conditionem, sed potius tenetis ab illa abstinere. At idem est, si promiseris elemosinam, quoties è domo exieris, aut illac transieris; poteris velle, te esse impedimentum à domo exire, aut illac transire. Quia per hanc voluntatem nihil voto contrarium appetis. Cum solum appetas nunquam impleti conditionem tibi remissam, sub qua voto obligari voluisti. Posterioris partis ratio ea est: Quia si conditio, sub qua voto obligaris ab alterius voluntate pendet, neque eius voluntatem eludere, & impotenter reddere ad te obligandum. Alias frustra, vanè, & inutiliter sub aliena voluntate obligationem subires, si eam potes pro libito elidere, & frustrare. Hoc tamen limitandum est, nisi conditionem apponi fuerit moraliter impossibile. Quia tunc non tenetis conditionis eventum expectare eam vanè expectes. Sanchez d. capit. 23. numero 28. Bonacina disp. 4. q. 2. punct. 2. num. 5. vers. prima.

7. Secunda difficultas est; qualiter peccet contra votum Impediens conditionem, sub qua obligare debet? Ceterum est nullum esse peccatum, si impediatur conditio à propria pendens, ob rationem superius dictam. Nam eo ipso, quo propria voluntati iudicio remissa est, potest pro libito impediri vel non impediri. Sanch. lib. 4. de voto cap. 23. num. 40. Et 41. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 4. de voto cap. 17. num. 15. Layman lib. 4. tract. 4. de voto cap. 6. q. 1. Quod verissimum est; quando conditio sub qua votum obligatur, nulla lege præcipitur, vel præcipitur contrarium. Si autem conditio ab alterius voluntate pendat, & lege prohibita sit, ceterum est, te obligatum esse totis viribus conari conditionem impedire; ut si promiseris religionem, si tuus filius in fornicationem lapsus fuerit. Non enim religio esse potest contraria charitati; ac proinde neque impedire, quin fornicationem filij proceus evitare. Sic Sanch. cap. 23. num. 43. At si conditio nulla lege prohibita sit, alicui videbitur, non esse contra votum eius eventum impedire. Quia per votum non te obligasti ad non impediendum conditionem, sed solum ad exequendum postea conditione. Nihilominus omnino dicendum est, te obligatum esse ex vi voti conditionem non impedire. Sic Sanchez affirmans esse omnium lib. 4. cap. 23. num. 45. Suarez cap. 17. num. 16. Bonacina disp. 4. q. 2. punct. 2. num. 5. Layman lib. 4. tract. 4. cap. 6. q. 1. conclus. 2. Ratio est manifestata: quia vouens sub conditione ab alterius voluntate pendente, in eius voluntatem sui voti obligationem remittit. Ne igitur hæc remissio inanis sit, cogitur voluntatem alterius non impedire.

8. Hinc oritur dubium; an facias contra votum de religione assensenda sub conditione patris consentis, si de facto proceus precibus, & rationibus ne consentias? Respondet contra votum non esse: quia hæc consensum patrum absolute non impediunt; siquidem illum liberum ad consentiendum relinquunt. Effert autem contra votum, si per vim aut fraudem consensus impediatur. Idem est si sub alienis consilio votum esset emissum. Sic docuit Suarez d. lib. 4. cap. 17. Et 18. Layman lib. 4. tract. 4. cap. 6. conclus. 3. Sanch. lib. 4. cap. 23. num. 54. Subdit tamen Sanch. peccare contra votum, si petas à parente ne consentias. Sed non placet quia hæc petitio patris voluntatem non cogit; ac proinde non impedit eius liberum consensum, sub quo tanquam sub conditione religio promissa est.

9. Deinde est dubium de voto facto assumendi religionem, si integram sanitatem recuperaveris; an sit contra votum immoderate vesci, cibis noxiis uti, media necessaria & consueta ad recuperandam salutem non apponere? Et quidem si hæc faceres animo subterfugendi voti obligationem, peccas contra votum, qui conuincens manifestè insonat religionem Deo promississe sub conditione quam malitiosè de medio tollis. Sic Layman cap. 6. q. 1. in fine indicat. Sanch. cap.

cap. 13. num. 5. Suar. lib. 4. cap. 17. num. 19. Si vero animo subterfugendi voti obligationem, sed passione ductus cibis vescaris, vel media ad salutem consueta non apponas; credo, te non peccare contra votum de religione assumenda. Quia ex vi huius voti non est credendum, te voluisse obligari, ad procurandum salutem aliter quam antea obligatus esses; neque ad mutandum tuum ordinatum modum procedendi. Sic expressè Suarez, Sanchez & Layman. *supra*. At idem est, votum Religionis sub conditione si doctus euaseris; teneris namque non abstinere à litteris eo animo, vt voti obligationem fugias. At si ab illis abstineas ob ingenij tarditatem, & continuum laborem; non videris voto contrarius Sanchez num. 50.

10. Præterea est dubium de voto assumendi religionem, si te Deus integro anno à peccato mortali committendo præseruauerit; an pecces contra votum, quoties peccatum mortale committis? Videtur ex superioribus dicendum, te contra votum facere, si ex industria vt voti obligationem fugias, delinquas. Secus si passione ductus. Quia hoc voto solum obligari potes, ne malitiosè & in voti fraudem conditionem præseruationis impediatis; non autem si cam impediatis, qualiter secluso voto impeditur. Quia ad hæc vitanda non censetur obligatus. Alias votum illud non esset conditionale, sed absolutum; siquidem obligaret absolute non impeditur Dei à peccatis præseruationem; qua præseruatione posita obligatio religionis absoluta est. Suar. lib. 4. cap. 17. num. 14. Layman. cap. 6. concl. 2. Sanch. lib. 4. cap. 23. num. 53.

Addendum tamen est cum Suarez num. 11. non videri improbabile sic vouentem non violare dictum votum peccando mortaliter, tametsi peccet malitiosè vt voti obligationem fugiat. Quia conditio, sub qua religio promissa est, integrè videtur pendere à diuina voluntate & non ab humana. Promittis enim religionem, si Deus eam gratiam, qua de facto peccatum euites, non qua euitare potes, concedat. Ad huius gratiæ concessio integrè à diuina voluntate pendet, non ab humana. Ergo humana voluntas peccatis huius gratiæ concessioni non adiatur. Nam eo ipso, quo peccat, conuincitur non habere gratiam qua de facto peccatum euites; & que fuit conditio sub qua religio promissa est.

Fateor autem sic peccantem verè peccare contra religionem, præter peccatum quod committit aduersus illam virtutem aduersus quam procedit. Tum quia abiuravit voto sumens ex illo occasionem delinquendi tum quia Spiritui sancto, cuius fuit ad votum inducere & ad illius executionem promouere, resistit. Sic Suar. lib. 4. cap. 17. num. 14. *fine*.

11. Tertia difficultas est, an in supradictis casibus culpabiliter impediens voti conditionem, tenearis, voto ac si de facto conditio impleta esset. Plures affirmant, te obligatum esse voto, si ex culpa graui (esto non ex industria vt voti obligationem fugias) conditionem euites. Sic supplementum Gab. 4. d. 38. quæst. 1. art. 3. conclus. 1. Tabiena verbo *votum* 2. q. 2. Angelus eodem 1. num. 6. Quia iam per te stat, quominus conditio impleatur. Alij addunt hanc culpam debere esse ex malitia, & non ex infirmitate. Sic syluester verbo *Votum* 2. q. 2. dicto 1. Manuel. 2. tom. summa cap. 98. ad finem. Mouentur: quia si impedire conditionem ex infirmitate sufficeret ad obligationem, semper votum obligaret. Alij præterea addunt hanc malitiam debere esse in voti fraude, ita vt impediatis conditionem animo vitandi voti obligationem. Sic Nauar. cap. 12. num. 24. Sanch. *alibi relatis* lib. 4. cap. 32. num. 47. & 53. Bonacim. *disput.* 4. quæst. 2. punct. 2. num. 6. & 7. Probant primo ex regula iuris 66. de regulis iuris in 6. Cum non stat per eum, ad quem pertinet quominus conditio impleatur, haberi debet, perinde ac si impleta fuisset. At per Deum non stat, quominus salutem recuperes, & peccatum euites, sed tua culpa (vt suppono) hæc contingunt, ergo conditio debet censeri impleta, vt pluribus exemplis exornat Glossa ibi. Clarus habetur, *leg. in executione* 85. §. finali. ff. de verborum obligationibus ibi. Quicumque sub conditione obligatus curaverit, nec conditio existeret, nihilominus obligatur. Secundo probant hæc ratione si voues religionem sub conditione ab altero ponenda, quamque licitè impedire non potes, tacitè obligaris ad religionem; si per ipsum non steterit talem conditionem apponere: Alias non esses obligatus conditionis euentum expectare. Ergo obligaris si malitiosè conditionem impediatis; quia non per alium sed per te stat, quominus conditio impleatur. Et confirmant hoc exemp'o promissisti Titio decem se fores tuas ingressus fuerit, illi verò volenti ingredi ostium claudis; teneris decem dare, ac si de facto fuisset ingressus: quia per ipsum non stat, quominus conditio impleatur.

Contrariam sententiam defendit Maior in 4. d. 38. quæst. 1. Corollario 7. Suar. lib. 4. de voto cap. 17. num. 20. Et valde probabilem reputat Layman lib. 4. tract. 4. cap. 6. quæst. 3. Nempè sic vouentem sub conditione & malitiosè impediens conditionis euentum non esse obligatum ad voti executionem. Nam obligari potest, eò quod conditio impleta sit? Et hoc

non, quia supponimus malitiosè conditionem esse impediendam. Vel obligatur ad peccatum commissum in conditione impedienda, & hoc minus verum est: quia hoc peccatum solum obligationem penitentiae non restitutionis, & satisfactionis affert. Ergo ex nullo capite oriri potest obligatio promissum exequendi; in quo est dispar ratio promissionis humanæ & diuinæ. Nam humana promissio, sub conditione pendente ex alterius voluntate obligat, si lædatur ad satisfactionem, & recompenationem. Quia læditur promissarius in bonis sibi vtilibus, quorum compensatio fieri potest, ac debet. At diuina promissio violata solum ad penitentiam obligat, non ad recompenationem. Quia Deus promissionis violatione nullum in bonis sibi vtilibus detrimentum patitur; ac proinde nihil est quod recompenationem petat. Solum denegatur ei cultus & honor debitus, qui penitentia repetatur.

12. Inter has sententias hæc posterior mihi probabilior apparet. Nam cum toto obligatio voti pendat ex intentione vouentis, & in voto conditionali non sit nisi sub impleta conditione efficiatur conditionem impleri debere ad obligationem absolute contrahendam. At eo ipso quo conditio impediatur, non impletur. Ergo votum illud conditionatum obligare non potest. Quod si dicas verum esse conditionem non impleri secundum sensum materiale & expressum; impleri tamen secundum sensum formale à vouente intentum, quoties non stat per eum ad quem pertinet, conditio impleatur; Obstat; nam isto hæc regula locum habeat in promissionibus humanis, quarum obligatio multum ex dispositione iuris positiua pendet. At in promissionibus diuinis locum habere non potest, quarum obligatio tota ex intentione vouentis pendet; intentio autem vouentis & se obligantis, v. g. ad religionem sub hac conditione, si eius pater expressè consenserit; non est, si per patrem consensus non steterit. Quia hæc est conditio negatiua, alia positiua. Hæc latius patens, quam illa, quæ fuit in voto apposita. Et idem argumentum fieri potest de illa conditione, si Deus mihi salutem dederit; si à peccatis præseruauerit. Quæ non censetur impleri quandoque non obineatur salus, neque à peccatis præseruatio; esto per Deum non steterit, quominus implerentur. Explicatur amplius; si voueres religionem sub aliqua ex prædictis conditionibus ea expressè intentione vt de facto & formaliter vt sonat, impletur, clarum videretur esse te non manere obligatum ea sic non impletur; tamen per eum ad quem pertinet, non steterit. At hæc intentio semper est præsumenda. Tum quia verbis expressis magis conuenit. Tum quia voti obligatio non latè strictè interpretanda est.

13. Ex hac doctrina forte inferret aliquis, te hospitalis vel monasterij obsequio ex voto dictatum sub conditione dum Prælati illius retinere voluerit, manere liberum & absque vlla obligatione quomodocumque libertatem extorquas, etiam malè seruienti, monasterium turbando, & inique procedendo. Quia iam Prælati te retinere non vult. Sed est absurda illatio, & omnino reiicienda, vt expressè illam reiicit Lessius lib. 2. cap. 30. dub. 20. num. 148. Quia non impletur conditio apposita ad illius voti exemptionem. Votum enim illud vt religiosum sit, sub hac forma debet intelligi conceptum; nempe seruienti hospitali vel monasterio dum Prælati illius quantum est ex parte sua te retinere voluerit. At cum coactus tuo iniquo modo procedendi dimittit, quantum est ex parte sua te retinere volebat. Ergo conditio illa honestans dimissionem non impletur. Quod euidentiùs procedit si non solum ex voto obligeris, sed etiam ex promissione facta monasterio & ab illo acceptata ex traditione religiosa, (vt contingit in Societate Iesu religiosi, qui per vota biennij religioni traduntur animo perpetuo ibi manendi dum Religionis Prælati eos retinere voluerit.) Nam facta illa promissione vel traditione contra iustitiam peccas inique dimissionem extorquens. Eò enim ipso, quo te obligasti ibi manere, obligatus fuisti modum vitæ ibi præscriptum seruare; quod si ex industria non serues, contra promissum facis; ac proinde si expellaris, securus non es, sed debes emendatione propolita redire, si forte Prælati te admittere velit ab eoque instante admissionem postulare.

PUNCTVM XVIII.

Qualiter votum pœnale obligationem inducat

SVMMARIVM.

- 1 Obligatorum est hoc votum.
- 2 Dupliciter emitti potest.
- 3 Non manes obligatus ad pœnam si inuincibiliter ignoras, te fuisse ad illam obligatum.
- 4 Si emiseris votum vitandæ fornicationem sub peregrinationis pœnas tollatur prius votum, secundum pœnale cessat.